

ZANIEDBANE TROPY

Tematem przewodnim kolejnego numeru „Prac Filologicznych. Literaturoznawstwa” są *Zaniedbane tropy*. Studia w niniejszym tomie poświęcono tytułowemu retorycznym figurom mowy, które nie doczekały się do tej pory należytych badań, a których opis często ograniczał się do mniej lub bardziej rozbudowanych informacji w podręcznikach do retoryki. Solilokwium, metalepsa czy asyndeton to tylko wybrane przykłady „zaniedbanych” badawczo zjawisk, których właściwości i funkcje Autorzy artykułów starają się zgłębić. Część zamieszczonych w numerze studiów poświęcono także takim tropom, jak animizacja czy personifikacja, na których temat istnieje, co prawda, obszerniejszy stan badań, jednakże można wskazać ich zaniedbane i czekające na rozwinięcie aspekty. Uboga wiedza naukowa wydaje się bowiem szczególnie kłopotliwa w odniesieniu do zjawisk ważnych dla dydaktyki szkolnej, która dysponuje bogatym wyborem materiałów dotyczących metafory, ale już niekoniecznie jej odmian.

Luki, które chcemy w ten sposób chociaż częściowo zapełnić, bywały w dotychczasowym literaturoznawstwie rezultatem zawężania refleksji do jednej tylko perspektywy metodologicznej lub zinstrumentalizowanego powoływania się na figury retoryczne w opisie zagadnień innego typu (psychologicznych, socjologicznych, filozoficznych). Mamy więc nadzieję, że zaprezentowane tu studia przyczynią się do zrównoważenia stanu badań, tak by rosnącemu zaciekawieniu teoretyków np. elipsą odpowiadało proporcjonalne zainteresowanie figurami do niej podobnymi, ale jednak odrębnymi, jak *aposiopesis*, i aby licznym pracom dotyczącym alegorii towarzyszyła obfitsza literatura na temat innych tropów. Oczywiście, w trzynastu artykułach poświęconych tej problematyce udało się rozpatrzeć tylko niektóre wątki. Liczymy jednak na to, że niniejszy tom zachęci kolejnych specjalistów do eksplorowania podjętej tu problematyki.

Tegoroczny dział „Pożytki filologiczne” jest bardzo bogaty. Znalazły się w nim zarówno artykuły o polskiej literaturze dawnej (Mikołaj Rej, Jakub Sobieski), jak i o prozie Milady Součkovéj. Specjalne miejsce w numerze zajmuje blok tekstów poświęconych Karolowi Irzykowskiemu. Okazją do ich powstania stała się przypadająca w 2023 roku sto pięćdziesiąta rocznica urodzin pisarza. Redaktorki tematyczne tej części tomu oraz Autorki i Autorów, których artykuły

w niej publikujemy, interesuje przede wszystkim wyjątkowa pozycja Irzykowskiego w życiu kulturalno-polityczno-społecznym dwudziestolecia międzywojennego. Ukazanie pisarza w orbicie sporów, złożonych relacji zależności, wyzwań, oczekiwań czy wyborów pozwala zobaczyć go jako ambiwalentną figurę tych czasów. Daje też możliwość spojrzenia z nowej perspektywy na grupy, środowiska i osoby, z którymi łączyły go bądź dzieliły ważne sprawy polskiej kultury.

Redakcja